

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında.

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No - 87

HAYAT

Fiati her yerde 15 kuruş
Seneliği, posta ile 7.5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7.5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul bürosuna
muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

—NIETSCHE—

Cilt: IV

Ankara, 18 Teşrinievvel, 1928

Sayı: 99

Musahabe

Muharrir ve eser.

Geçen gün bir arkadaşla Avrupa müelliflerinden ve eserlerinden bahsediyorduk. Beşerin zihnini işgal eden en ufak hadiseler en derin ve en etraflı tahlillere tabi tutulmuş, bizim nazari dikkatimizi celbe şayan görülmeyen şu ve bu eşya ve hadisat etrafında büyük eserler yazılmış.

Mesela, çocukluk zamanlarımızda bizim için yalnız bir eylence mevzuu teşkil eden Kara-göz hakkında bir Alaman muharriri koca bir cilt eser neşrediyor. Ve bu kitap içtimaî hayatın her hangi bir karanlık köşesini aydınlatmaya yardım ediyor.

Bazi muharrirler var ki yazdıkları kitaplar adeta bir kütüphane teşkil edecek kadar zengin. Bir kaç alimin ve müellifin iştirakile vücude gelen zengin ve kıymetli ansiklopedileri ve külliyyatı ayrıca düşünmek lâzım. Üç dört coğrafiya

profesörü birleşince büyük ve insicamlı bir coğrafiya hazinesi meydana geliyor

Muharrirlerdeki bu veludiyet nereden ileri geliyor?

Bunun tahlilini yaparken arkadaşım şöyle bir neticeye vardık:

Bir defa Avrupalı muharrir tahsilinin temelinden itibaren araştırmaya, mevzular bulmaya ve bu mevzular etrafında düşünmeye ve yazmaya alıştırılmıştır.

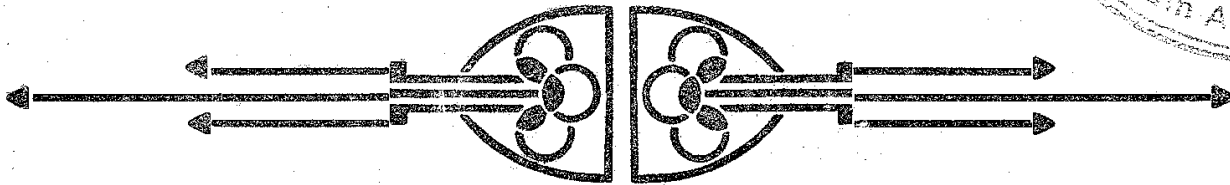
Talebelik hayatında bu zati saiy onda bir meleke hasıl etmiştir. Bu suretle cihanın her hadisesinde ve her şeyinde o tetkik olunacak bir mevzu bulabilir. Eğer zekası ve kültürü kuvvetli ise o mevzua orijinal bir renk de verebilir.

Diğer taraftan Avrupalı muhar-

ririn zekâsına refakat eden bir de usul (méthode) var dir ki ona şarkli her hangi bir muharrire tefevvuk temin eder. Usul öyle bir nur huzmesidir ki en ufak ve en karanlık noktalara tevcih olununca orada yeni bir şunun ve hakaik âleminin yaşamakta olduğu seçilir. İlmin en müşkil ve fakat en zarurî ciheti de usulüdür. Usulün bu ve yahut şu şekilde taayün ve tatbik olunmasına nazaren de dünya ve hadisat ta bu ve ya şu şekilde görülebilir ve yahut bir çok cihetleri muzlim kalır.

Bilmiyorum ki arkadaşım kısaca yaptığımız bir sohbet esnasında muharrirlerin veludiyetine dair bu fikirlerde isabetsizlik varmı?

**

Alâka

تربیه بختری :

- تعریفی ، فحصر صبتلری -

انكشاف ايتك ايچين حركت لازم در . مكتب فعاليتلری درونی احتیاجلری تطمین ایتهمز و وضعيتلرك خصوصيتنه اویمازسه قیصر قالیر . فردك انكشافنه یارديم ايتك خصوصيتنه کی یولوژيك رولنی ایفا ایدمهز . مفكرهك هر فایدالی فعالیتی بر احتیاجه جواب ویریر . جوجوق ، ذوقله چالیشدینی زمان بوشرط ایفا ایدیلور ، دیمکدر . انكشاف خصوصيتنه حظك و فعالیتك رولی ، مكتبلرك جاذب بر حاله کتیریله سی صورتيله حس ایدیلدی . فقط چالیشمق ، فعالیت صرف ايتك خصوصيتنه کی حظك منبی دوغرودن دوغرویه جوجوقده آرانه جفته . مكتب محیطنده آرانندی . به داغوزيك مسئله لرله اشتغاله از متایل اولان خلقك مكتب حقنده تماميله نفی بر دوشونوشی وارددر . اوکا کوره مكتب حیات چیراقلنی در ، اوزون جهدلرك تسلسلی در : یکی مه تودلرك محاصملری ده باشقا تورلو دوشونمبورلر .

جهده قیمت ویرنلر جوجوغك تمامیلرینی نادراً تعقیب ایتهمیه طرفداردرلر . احتیاجلره اویمق و جوجوغك آرزولرینی هر زمان تطمین ایتهمك ایجاب ایدهر ، جوجوق جهده حظي تعقیب ايتك ارادهك افلاسی انتاج صورتده حظي تعقیب ايتك ارادهك افلاسی انتاج ایدهر . جهده قابلیت یالکز یتیشکیلره مخصوص برشی ده کیلدر . کوچوکلرده ده بوقابلیت وارددر . جان صیقیجی مسئلهلری تدقیق ، اراده جهتندن قازاندریر و بو تکرر ایتدجه صاغلام بر اخلاق دیسپلینی تأمین ایدهر . علاقه طرفدارلرینه کوره ، ایسته مه یرك چالیشمق صورتيله اخلاق بر دیسپلین آلدله ایدیله جکینی ادعا ايتك فاحش بر خطادر . بو ، جوجوغك ظاهراً چالیشمور کورونه سی کافی عد ايتك در ؛ حد ذاتنده علاقه بخش اولمایان شیلره قارشی علاقه دار کورونمك اعتیادینی ویرمکدر ؛ مفكره سی داغنیقغه حاضر لاقدر ، درین وجدی سعه قارشی جدال آچق در .

علاقه اویاندیرمادن فعالیتك تأمین ممکن اولاماز . اشیا و فکرلر بیلکیزی ، آنجاق حائز اولدقلری علاقه دولایسیله جذب ایدیلیر . علاقه تربیه ایچین اوقادارلر و ملو برشی درکه ، جهده نظریه سنك مدافعلری بیله اونك غیر شعوری بر صورتده طرفداریدرلر . اونلرك « علاقه » سی جزا و مانعه قورقوسی در . آنجاق علاقهك منفی اولان طرفلرینی آلمشدرلر . ظاهراً یکدیگرینی ناقض کی کورونن بو ایکی نظریه « دووی » ك کوستردیکی وجهله مشترك اوصافه مالکدرلر .

برنجیسنده اشیا ، واقعه لر ، فکرلر « انا » ك

ذکا قوتلری ، ماده یی بر فعالیت آلتی ، برعضو حاله قلب ایتهمیه متایل در . « علاقه ، بالذات اشیاده مکنوز برشی ده کیل ، بو اشیاك انكشافه ایدمه بیله جکلری خدمتده در . شخصیت کهنه اولدینی زمان اشیا به باغلانیر . داما متکامل « انا » انكشافی تأمین ایدن ، ومادی جسملرك رولنه مشابه بررول اویتایان فکرلره مربوطدر . دیمك اولدی که جوجوقلرك ابتدائی علاقه لری یرینه کاهللرك متکامل علاقه لری قویق واهی برشی در . حیاتك هر دوره سی ایچین ، شخصیتك احتیاجلرینه انطباق ایدن بر تربیه بولمق لازم در »

انكشاف ، ایچیریدن دیشاری به اجرای تأثیر ایدن بر عملك نتیجه سی در . وعالم خارجی به حاکم اولمق صورتيله ظاهر ایدهر . یوقسه خارجدن « انا » اوزرینه تأثیر ایدهر ك اونی تنظیم ایدن اجتماعی بر عملك نتیجه سی ده کیلدر . عمللر ، قبول ایدیلدکلری تقدیرده تربیوی درلر . چونکه « انا » کندیسنك زنکیله شمه سنه یارابه جق اولان شیللری طایقی کی بر ملکه به صاحب کورونمکده در .

علاقه ، کسبی اعتیادلرك نفوذی آلتنده در . وضعيتلرك خصوصيتنه انطباق ایدهر . بر کله ایله افاده ايتك لازم کلیرسه علاقه ده عنصر اساسی ، ملایمت در ؛ چونکه او خشین برشی اولسه یدی ، آرتق هیچ بر فردیت اولمایاجدی .

علاقه ، محیطه تابع در . بوتأثیر ، عائله اوجاغنده آلینان اعتیادلرك تأثیرلرله ده برله شیر . تدریسات ، جوجوغك محیطنه کوك صالیدینی و مكتب تمرینلرینه انطباق ایتدیرمك ایچین اونك شرائط حیاتیه سی نظر دقته آلدینی تقدیرده فایدالی اولور . محیطدن واعتیادلردن دوغان بو علاقه لرك یکدیگرینه مشابه اولان نقطه لری وارددر ؛ ایشله نهمش ، قرارسنر و متحولدرلر . مثاللر آلام :

درد ایله آلتی یاش آراسنده جوجوقلر رسم یامایی سوه درلر و بر جوق ییچیلی ییچیمسز شیلریا پارلر . اکلنجه ایچین کاغد زیان ایدرلر . بو علاقه کندینی کوستیرر ، کوسترمز ، در حال بونی یا قالامق ، ویر استناد نقطه سی یایمق ، تمیه و تنظیم ايتك ، قوتلندیرمك لازم در .

اون ایکی ، اون اوچ یاشلرنده قولله کسیون مراق باشلار . بو ، میدان چیقان یکی بر علاقه درکه مكتبك خارجنده بیرا قلمق ، انكشاف ایتدیرمك لازمدر . بوراده مربی علاقه یی مفید فایله ره توجیه ایتهمی بیله جکلدر . قولله کسیون ذوق تاریخ طبیعی تدریساته اساس اولایلیر .

علاقه لر قرارسنر ؛ کلوب کچیجی هوسلرینه تابع جوجوقلر کندی باشلرینه بیرا قیلدقلری تقدیرده ، ظاهری هیچ بر سبب یوقکن بر موضوعدن دیکرینه کچهرلر . تربیه ، فکری اشتغالری قوتلندیرمك صورتيله دوامی اولمالرینی تأمین و اعظمی راندمان ویرمه به مجبور ایدهر ، اونلرده موجود و کندیسنه لازم اولان تشکیلی قوتلری آلیر ، نبات معدن ، رسم ، قوماش قولله کسیونلری یاپان جوجوغك

خارجنده در . بونلری طایقیابیلیمك ایچین مفكرهك جهده صرف ایتهمی لازم در . علاقه نظریه سنده شعور ، ترجیحاً غیر منتظر بر خصوصيتك کتله دن تقریق ایتدیکی فکرلره واقعه لره و اشیا به توجه ایدهر . بونکچوندرکه هر اوکره تیلهمی لازم کلن شی ، بر علاقه بویاسنه بویامالیدر . بویکی نظریه ده ده شخصیتك رولی سیلک قالیر . « انا » منفعلدر و به داغوزيك مجادله شوکا ارجاع ایدیلش اولور : شعورك حساس یلاق اوزریده جهده یوقسه علاقه می ده ا واضح برانز بیرا قاجقدر ؟ علاقه شویله تعریف ایدیله بیلیر : اشیا ، واقعه لر و یا خود فکرلر ذکایه ، مفكرهك انكشافی و « انا » ك زنکیله شمه سنی تعجیل ایدهر ك عناصر تأمین ایتدکلری زمان علاقه بخشدرلر . شخصیت ، کندی محیطی ایچنده انكشافك عنصرلرینی بولور . ضیا به باقوب کولن جوجوق ، اطرافنده کی پارلاق و یا متحرک جسملری طویمق صورتيله تجربه احتیاجی تطمین ایدهر . برآز بو بونجه بولدیغی محافظه ایدهر ، قولله کسیون یاپار . اوزمان ، اشیا یی تحری ذوقله ، بو اشیاك کندیسنه تأمین ایتدیکی عملك ذوقله سوه ، طبیعتله باشقا تورلو تماسه کلمه ز ، بوتماس اولمایجه ذاتاً موجودیتنی ده حس ایتهمسسه امکان یوقدر .

بالآخره تجرید و ملکه تعمیم ، اوکا عینی هیجانی دویوراجق ، فکر ، دنیا به مالکیت خیالی ویره جکلدر .

جهده طرفدارلری ، جوجوق کندینه حاکم اولمق قدرتی قازانالیدر ، دیورلر . ارادهك یالکز اطوار خارجیه ایله تظاهرایتدیکنی طن ایدرمیسکمز ؟ « انا » ایفاسی کندینه امر ایدیلن فقط حصولی آرزوسنه بالذات اشتراك ایتهمدیکی برشیئی میدانه کتیرمه یی قبول ایتدیکی تقدیرده بونده حقیقی اراده یوق ، دیمکدر .

**

علاقه به استناد ایدن تربیه ، جوجوغك کیف وهوسی کاهلک ایشله یی تجربه سی یرینه اقامه ایدهر ؛ طرزنده کی اعتراضه جواب ویرمك ایچین علاقهك اساس خصیصه لرینی تدقیق ايتك لازمدر . علاقه لر ، فردلرك انكشاف دوره لرینه کوره تخالف ایدهر . مثلاً کنج جوجوقلر کندیلرندن بحث ایتهمی ، قوتلریله تمدنی سوه درلر . صراحتلری اجتماعی حیات ، بویوک پروژه لر ، قهرمانجه قرارلر واصل فکرلر جذب ایدهر . هر یاش ، شخصیتی زنکیله شمه بره جک ماهیتده کی علاقه لری دویار . بو عاداتا بر قانون حیات در و عینی زمانده برغسون نظریه سنك ده بر تآکیددی در . « بونون

« نولوم » ه خطاب

كله جكسك ، بيلورم .

سنى ايكي مشهور قهرمان كي آياقده قارشىلاقم
ايستردم ؛ نه برينك چليك زرهنه صاريلار ق تويلر
اور برنجى برسطوت ايچنده ؛ نه اوتنه كينك اوزون
قيلچنه ياصلانه رق هم سطوت ، همده استهزا
وكين ايچنده .

ايكيسنك ده سكا قارشى قيريلما دن باقان جسور
كوزلرني وسن ياقلاشيركن بيله چارپنتيلرينك
سسنى آرتمايان جسور قىلبرني طاشيمق ايستردم ،
وسنى سومك .

سنى شمدى يه قادار سوديكيم وبركره بيله
كورمه ديكيم موهوم سو كيلي كي ، حریت كي ،
رفاه كي شرف كي سومك .

بوز الك آياغمه وبورونمه ده جك . بر اييك
اوچنده كي طاش كي يوره كي آشاغى چكه جكسك .
ايچمه كيره جك هوا سنك صرصر يوزيكه چارپازق
كرى يه اُسَه جك . دامارلريك ايجه يوللرينه
ديكيله رك براوفوروشوكه قانمى دوندوراجكسك .
دها شيميدن كوكسده پارماغك قيميلدا .
نیشنى دوپوزم . صاچلريك رنكى سيلن آووچلرك
كوزلريك آله وينى ده قاپدى . سنى دائما قارشيسنده
كورهن بوكوزلر ، اوپوقلرينه ، بردپوار دليكنده
قيميلدامان دوران عقرب كي سينن كولكه نك
رنكى آله رق قاراييورلر .

نه ملعون ، و ساكن ، و كنديكه حاكم
وصبرلى چالشيورسك .

سنى هر كس دن چوق بكندم . يالكز سكا
ايتانيورم . سن ياشامق دن ده آز وهمسك
واولنده بولنديك ، صوكنده بولوناچك دنيا سنك
قارا كلنك ايچنده يوزهن ونهايت داغيلار ق سنك
ذره لركده كندى قايب اتمكه محكوم رنكى بر
پارچادر .

سنى دوشونديكه ايچمه قورقو و انشراح
دولوپور ، چونكه سكا آليشيورم . اك بويوك
اشتيافم ، قاريولامك طوپوزينه آووچكى قويديك
كون اك قورقوچ دوستمى سكونله قارشىلايه .
بيلمكدر : سنك سكونكى بر آز تقليد ايده بيلمك
وبر آن سكا بكنزه بيلمك ايچون .

بكربكى : Peyami Safa

يالكز تهره عموميه يه كچيرمك سورتيله بوللرى تهره
واحد اصولنه تابع طوته بيليرلر . ديكر طرفدن
بر دولت ديكر بر دولته اصغرى تهره يي ويرر كن
بوني تعديل و يا خود تزييد اتمك حقنى نفسندن نزح
ايده بيلير . بو تقديرده يا تماماً و يا خود قسماً تحكيم
قاعده سنه اتباع ايتش اولور .

اكثر تجارت معاهده لرنده بر ماده واردركه
تهره لرك تطبيقى نقطه نظرندن اهميت عظيمه يي
متممندر . بو ماده « اك زياده مظهر مساعده ملت
معامله سى » ماده سى دره . بو ماده يي آرده كي مقاوله يه
درج ايتديرمش اولان دولت ، بشقه دولتره بخش
ايديلن بالعموم مساعدانن استفاده ايدر . بر مملكتك
بشقه مملكتلرله عقد ايتمكه اولدنى ائتلافات تجاريه ده
بوماده متمادياً موقع طوته حق اولورسه تطبيق ايدلمكه
اولان كوصروك اصولنى تعميم ايده جك بر ماهيت
آلير و بو اصولى تك تهره اصولنه قريب ايدر .
بو صورتله يكي يه هر دولته بر مقاوله عقد
ايدلجكه بشقه مملكتلرله اولجه عقد ايدلمش مقاولانن
متولد فوايد تدريجاً زائل اولغه يوز طوتار .

بو محذور اك زياده تهره عموميه - تهره عهديه
اصولنده كندى كوسترر . چفته تهره اصولنده
بو محذور ده آذرر . چونكه اصغرى تهره
او صورتله حساب ايدلشدركه صنايع مليه يه كافى
كله جك درجه ده رسوم حامييه ذاتاً تحت تأمينده دره .
ايشته بو ، اك زياده مظهر مساعده ملت معامله سى
ماده سى محذوره چاره ساز اولق اوزره ايكي تدبير
تصور ايدلشدير .

برنجى تدبير : معاهده ، اك زياده مظهر مساعده
ملت معامله سى اصولنى بعض درجه يه قدر صراحة
رد ايدر .

ايكيجى تدبير : تخصيص اصولى در . تخصيص
ديك مواد و اشيا يي نوعى ، جنسى ، اوصافى ، طرز
اعمالى ، شرائط استحصاله سى . . . وسائر ه سى
اعتباريله موشكافانه بر طاقم صنوفه تقسم ايدرك اونن
سكره تهره يه تخصيصاً كچيرمك ديمكدركه نتيجه ده
بر دولته قارشى برمال اوزرندن بخش ايدلمش اولان
مساعدانن آتجق او دولت استفاده ايده بيلير . اك
زياده مظهر مساعده ملت معامله سى ماده سنى اله
ايتش اولان ديكر دولترك بومساعدانن استفاده سنه
- تخصيص دولاييميله - امكان فعلى قالماز .

حرب عمومى يه كلنجه يه قدر كوصروك رسومى
اعتباريله مملكتمزده جارى اولان اصول ، قيمت
اصولى ايدى . بوكا نسبتله محاذيرى دها آزكورولن
كيت اصولنى تطبيقه عهود عتيقه - قاپتولاسيونلر -
مانع اولوبوردى . مانع يالكز جبات رسوم اصولى
نقطه نظرندن دكل ، عين زمانده دولته تعقيبى ملتزم
سياست تجاريه خصوصنده كندى كوستريوردى .
حرب ايچريسندم عهود عتيقه نك الفاسى اوزرينه
تنظيم ايديلن بر تهره عمومى يه قانونيله قيمت اصولنى
ترك ايتدك ، كيت اصولنه كچدك . قانونك تطبيقى
يك غائله يي بر زمانه تصادف ايدىوردى . حرب
عمومى بيتدى ، فقط طوبرا قارصرده مجادله يه دوام
ايدىوردى . نهايت لوزان معاهده نامه سيله بومجادله يه ده
نهايت و برلديكى صره ده قارشى سومزده كي عاقلدرله
- انكلتره ، فرانسه ، ايتاليا ، ژاپونيا ، يونستان ،
رومانيا ، صربستان ايله - برده تجارت مقاوله سى
تنظيم ايتدك . مقاوله سى ، دها زياده عمومى صلح
معاهده سنك خاطرى ايچون امضا ايدلمش بر مقاوله دره .
بونن صكره دها بشقه دولترله ده بر طاقم تجازى
مقاوله لر و ائتلافلر عقد ايدلدى . بزده كوصروك
تهره لرى مالى غايه ايله حامى غايه نك مزوجاً تعقيب
ايدلمكه اولديغنى كوسترر . تهره خصوصنده ده
تهره عموميه - تهره عهديه اصولى جاريدر . آرده
ائتلاف تجارى بولونمايان دولتره قارشى ده عموميه
ائتلاف تجارى بولونان دولتره قارشى ده مقاوله ويا
ائتلافه مستند ودها مساعد بر تهره تطبيق ايدلمكه دره .
« اك زياده مظهر مساعده ملت معامله سى » ماده سى
بوائتلافانده كورولور .

لوزانده امضا ايديلن مقاوله موقع صرعيته وضعندن
اعتباراً بش سنه ايچون عقد ايدلشدى . بو مهلت
يقين زمانده ختامه ايرمك اوزره در . اصل بونن
صكره دركه دولتك كرك سياست تجاريه سى ، كرك
تهره سيستمى تعين ايده جكدره . حال حاضرده اقتصاد
مجلس عالي سنك مشغول بولوندينى اوچ مهم مسئله دن
برنجى ده ايشته بوكوصروك تهره لرى مسئله سى تشكيل
ايتمكه در .

Namuk zeki

